

TEGENSTRIJDIGHEDEN

9 juni 1961

Goedenavond, vrienden.

Aan het begin van deze bijeenkomst wil ik u er aan herinneren, dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn. Mijn onderwerp voor heden heb ik genoemd:

TEGENSTRIJDIGHEDEN

Het woord "tegenstrijdigheid" geeft een tegenstelling aan, die kan bestaan tussen woord en daad, inhoud en verpakking enz. In deze dagen zijn dergelijke tegenstrijdigheden in overvloed te vinden. Om te beginnen zal ik u enkele voorbeelden van dergelijke, recent veel voorkomende tegenstrijdigheden opnoemen.

Wij spreken de laatste tijd via vele mediums, door inspiratie enz. tot de mensen over verdraagzaamheid en tot voor kort noemden wij ook zeer vaak het woord "naastenliefde". Nu vraag ik mij af, of degenen, die op aarde deze woorden zo graag gebruiken, wel weten, wat zij inhouden. Men spreekt allerwege over verdraagzaamheid, maar meent deze alleen van de tegenpartij te kunnen eisen, terwijl men zelf zonder meer aan eigen overtuigingen en meningen, aan eigen gebruiken en handelwijzen vast blijft houden. Men spreekt over naastenliefde, maar komt alleen tot daden, wanneer deze tevens het eigen welzijn, eigen zekerheid, of welbehagen kunnen verhogen. Naastenliefde wordt praktisch alleen door de meerderheid beoefend, wanneer men daaraan tevens een voor het Ik praktisch nut - of resultaat - gebonden meent te weten.

Wanneer wij de hulp aan onderontwikkelde gebieden bezien, valt hierbij vaak het woord naastenliefde, Christenplicht e.d. Toch is het verlenen van een dergelijke steun in wezen een politieke maatregel, gericht op het verwerven - of behouden - van bepaalde invloedssferen. Zo hoort men in deze tijd ook het woord "Christenen" veel gebruiken. Nu betekent voor mij Christen zijn het volgen van Jezus' leer. Volgens Jezus' leer zijn alle mensen op aarde gelijk voor God. Zij zijn allen elkaars broeders en zusters. Toch blijkt, dat juist dankzij bepaalde overtuigde Christenen, de rassenstrijd op felle wijze tot uiting komt, niet alleen in de USA en Z. Afrika, maar ook in steden als Londen en zelfs bepaalde delen van Nederland.

Wij horen spreken over democratie. In staten, die zichzelf met deze titel sieren, worden echter voortdurend besluiten genomen omtrent en over mensen, hun bezittingen, levenswijze, en mogelijkheden, terwijl deze mensen zelf niet in staat worden gesteld hun stem gehoord te maken, of zelfs maar hun bezwaren openbaar te maken. Dit is geen democratie in de werkelijke zin van het woord. Wij horen spreken over "socialistische volksgemeenschap", waarbij een ieder gelijkelijk deel heeft in alle bezit en productie, maar moeten constateren, dat juist in dergelijke gemeenschappen de differentiatie tussen de burgers zeer sterk toeneemt en zowel bezit, verwervingsmogelijkheden als standenverschil, sterker en nadrukkelijker tot uiting komen als in een zogenaamde kapitalistische maatschappij. Met deze kleine bloemlezing uit vele dergelijke eigenaardige verschijnselen hoop ik duidelijk gemaakt te hebben, dat ik mijn titel terecht heb gekozen.

De grootste tegenstelling vinden wij in de moderne mens zelf en dat is het volgende. Men spreekt altruïstisch en denkt egoïstisch. Men laat zijn daden daarbij niet door zijn woorden, maar door zijn - meestal verborgen - gedachten bepalen. Is hieraan iets te doen? Zijn dergelijke tegenstrijdigheden op te lossen? Dan moeten wij in de eerste plaats wel stellen, dat wij, zo wij eerlijk en oprecht over broederschap willen spreken, van een onderling samengaan en werken, wij alle vooroordelen en stellingen in onszelf, die de verwerkelijking van een broederlijk samengaan verhinderen, dienen te vernietigen. In deze dagen is het ook zeer belangrijk, dat wij, sprekende over onze eigen rechten en die van anderen, bereid zijn dezen zelf te handhaven en niet volstaan met een handhaving daarvan slechts van anderen te eisen. Alleen op deze wijze immers kunnen wij aan onze verplichtingen tegenover onszelf, zowel als anderen, waarlijk tegemoet komen.

In uw wereld, die gemiddeld een veel hogere levensstandaard heeft dan de meeste vroegere perioden, heeft men zich aangewend te spreken over "recht op arbeid, onderdak" enz. De maatregelen, die men treft om dit recht aan anderen te verlenen en voor zichzelf te handhaven, zijn veelal zodanig gekozen, dat zij aan hun doel niet, of slechts gedeeltelijk, beantwoorden. Deze misvattingen, verdraaiingen van idealen enz., komen voort uit de eenvoudige mensen. De grote tegenstelling in uw dagen is gelegen in de eenvoudige mens, die meent zich met voortdurend hogere eisen tot de gemeenschap te mogen wenden, terwijl hij gelijktijdig steeds geringere eisen voor zichzelf als redelijk aanvaardt en aan zich wil laten stellen. Op het ogenblik, dat woorden als "recht" worden gebruikt, terwijl men weigert daarvoor zichzelf een woord, een begrip als verplichting tegenover te stellen, kan worden gezegd, dat alles een leuze is en niet meer.

Hier begint dan de grote moeilijkheid van de moderne tijd. Hoe is het mogelijk de eenvoudige mens duidelijk te maken, wat de verplichtingen zijn, verbonden aan de door hem opgeëiste rechten? Hoe kan men de eenvoudige, de gewone mens de mogelijkheid verschaffen zichzelf te leren beheersen, te leren handhaven, zonder daarbij geheel van een massa, of een bestuursorgaan, afhankelijk te zijn? De oplossing van deze vragen eist m.i. wel in de eerste plaats, dat men elke mens de verantwoordelijkheid voor eigen leven en welzijn ook geheel zelf doet dragen, zonder hem rechten te verschaffen op enigerlei bijstand - of vergoeding - in het geval dat hij faalt. Let wel, ik zeg niet, dat men degene, die niet slaagt, niet zal mogen bijstaan, maar alleen, dat hem geen enkel vaststaand recht of vaststaande hulp mag worden toegekend.

Daarnaast zou men de mens duidelijk moeten maken, dat hij - door zijn mogelijkheden, eigenschappen en kwaliteiten - binnen de maatschappij, zowel als binnen het kosmisch bestel, een nauw omschreven taak heeft. Indien de mens bij het volvoeren van deze taak niet juist functioneert, is het beter, dat hij geheel niet functioneert, want dan is het mogelijk hem te vervangen, of de ontstane hiaten op te vullen.

Een mens die - maatschappelijk of kosmisch - bewust niet volledig werkzaam is, voegt aan het geheel grote schade toe. Een zeer recent voorbeeld moge illustreren, hoe een dergelijke mentaliteit - gelukkig slechts bij een kleinere groep - werkt.

Er is op de arbeidsmarkt op het ogenblik een overspanning. Dit houdt in, dat er dus in feite meer werk verzet zou moeten worden en ook kunnen worden, dan men redelijkerwijze van de nu beschikbare arbeiders durft te eisen. Er is te veel werk, anders zou er van overspanning geen sprake zijn. Nu gaan de arbeiders, in plaats van door een meer aan prestatie hun plaats in de maatschappij en de welvaart te rechtvaardigen, op grond van deze spanning steeds meer eisen stellen. In het bouwbedrijf werd reeds langere tijd op de maandagmorgen en zaterdagmorgen weinig of niet gewerkt. Dit was de feitelijke toestand, die, gezien het gebrek aan arbeiders op dit terrein, algemeen aanvaardt werd. Nu heeft men getracht deze toestanden te legaliseren en kwam tot een verplicht vrij-nemen op de zaterdagmorgen. Theoretisch zou deze halve dag extra vrije tijd opgevangen worden door langer werken op de andere dagen. Wat men van bovenaf daarbij over het hoofd heeft gezien, is het volgende: de tolerantie, die, gezien het gebrek aan arbeiders, noodzakelijk blijft, veroorzaakt nu een verflauwen van de arbeid en een wegblijven - of vervroegd weggaan - van arbeiders op de vrijdagmiddag, terwijl de maandagochtend evengoed een tekort aan prestatie, of zelfs een algehele afwezigheid bij het merendeel der arbeiders te zien zal geven. De tijd, die officieel langer gewerkt dient te worden, zal in feite ten hoogste worden besteed aan een iets beter verzorgen van eigen uiterlijk, voor men huiswaarts keert.

Voor een deel van de bouwvakarbeiders heeft men niet bereikt, dat, door het toekennen van een recht, de bestaande toestand legaal werd en voor allen gelijkelijk mogelijk en aanvaardbaar werd, maar de reeds bestaande en niet legaal erkende toestanden alleen verder verschoven heeft naar de nu in aantal kleinere en beperktere productie-uren.

Overall wordt op dit ogenblik gesproken over een 5-daagse werkweek. Is dit een noodzaak? Enerzijds horen wij, dat regeringen nu reeds niet weten, wat te doen om een gezonde besteding van vrije tijd voor een steeds groeiend aantal mensen mogelijk te maken en alle mogelijkheden tot ontspanning en vermaak op juiste wijze te steunen, waar noodzakelijk. Zeker in Nederland is dit alles duidelijk genoeg gebleken. Nu helpt een dergelijke regering, ondanks dit alles - door

haar zeer wel beseft - uit angst voor eigen bestaan of naam, de beschikbare vrije tijd voor een groot aantal burgers verder uit te breiden.

Nog een tegenstrijdigheid op dit terrein. Op het ogenblik, dat arbeid moeilijk en zwaar wordt, zal men in een redelijk welvarende maatschappij - om deze arbeid toch te doen verrichten - daarvoor hoger loon en betere arbeidsvoorwaarden moeten bieden. Op het ogenblik, dat men tracht de gemiddelde beloning en arbeidsvoorwaarden in alle beroepen op een ongeveer gelijk peil te brengen, veroorzaakt men zelf een tekort aan arbeiders op de punten, waar deze arbeid zwaar en moeilijk wordt, terwijl men juist daar over het algemeen behoefte aan arbeiders zal hebben, meer dan elders. Het gevolg is een totaal verwrongen situatie, waarbij de pogingen om voor allen gelijke zekerheid en rechten te scheppen, in feite een steeds grotere rechtsonzekerheid en onzekerheid van functioneren in de maatschappij veroorzaken. Deze toestanden zullen door een steeds toenemend aantal lichamen ter controle en ter verdelingen van arbeiders worden bestreden, waardoor de feitelijke vrijheid en aansprakelijkheid van de eenling steeds meer afneemt en de eigen vrijheid steeds meer beperkt zal worden.

De eenvoudige mensen beseffen dit alles niet. Misschien beseft u ook niet, hoe sterk de binding is tussen gelijkheid van rechten, zekerheid voor allen én beperking van vrijheid voor allen. De vraag hierbij is niet, of men in een bepaald beroep de arbeidsverdeling saneert. De vraag is, of dit aan allen als verplichting van bovenaf wordt opgedrongen, dan wel of men op eigen wijze, vrijelijk en zonder dwangmaatregelen - zelfs tegen minderheden - hiertoe zal kunnen komen. Bij verkorting van arbeidstijd is het niet de vraag, of men het goed acht voor allen deze beperking op te leggen, maar of de mens zelf daarmee wil volstaan, of - en dan waarschijnlijk minder deskundig, met minder gereedschappen en mogelijkheden - voort zal werken op eigen verantwoordelijkheid en tegen alle wettelijke bepalingen, overeenkomsten en besluiten in.

De vrije wilsuiting is - vooral in de westelijke maatschappij - op het ogenblik steeds beperkter aan het worden. Men tracht steeds meer de eigen capaciteiten, mogelijkheden en zelfs de in de mens schuilende mogelijkheden tot gebruik en benadering van hogere geestelijke krachten en waarden te reglementeren en aan banden te leggen. Men is daarbij soms wel zeer ver gegaan. Zolang vrijheid van wil verantwoordelijkheid impliceert, zal een eenvoudig mens ook zonder deze maatregelen leren zich op de juiste wijze in de maatschappij in te voegen, want hij kan niet anders. Zolang men de mens de vrijheid laat met anderen samen te werken, zich te organiseren, zonder daarbij een dwang te scheppen, of zelfs maar een directe dwang toe te laten, zal ongetwijfeld de maatschappij op de juiste wijze zich indelen en daarbij in arbeidzame en minder arbeidzame elementen uiteen vallen, waardoor een juiste verdeling van inkomen, verantwoordelijkheid en mogelijkheden worden geschapen.

U begrijpt misschien, wat dit materialistische betoog inhoudt: de houding, die door de geschetste toestanden en ontwikkelingen in de mens is ontstaan, blijkt zijn invloed naar binnen toe - eigenlijk zelfs naar boven toe - door te doen werken. Op geestelijk gebied ontloopt men eveneens zijn verantwoordelijkheid en tracht deze door organisaties e.d. van zich af te wentelen. Ook daar roept men steeds meer uit: "Wij eisen..! Onze wil is wet..! Wij zijn de meesters..! Indien men ons niet gehoorzaamt, erkennen wij niet langer de waarde en doen wij buiten de godsdienst, de partij, de school, toch wat wij willen". De regeerders, de geestelijken, de priesters en leiders zeggen nu: "Dan zullen wij maar gehoorzamen, of tenminste ons neutraal gedragen". Het is wel vreemd, dat een socialistische partij, ettelijke malen en schijnbaar van ganser harte, medewerking verleent, om het kapitaal te beschermen en voorrechten te verzekeren, ja, zelfs de vorming van kapitaal te bevorderen.

Wanneer u de Kamerverslagen van de laatste vijf jaren naleest, zult u zien, dat dit ook in Nederland herhaaldelijk is gebeurd, ondanks het luidruchtig verzet op punten, die voor het kapitaal in feite niet zo belangrijk zijn. Het is uitermate eigenaardig, wanneer een priester, die zich geestelijk leider noemt en krachtens zijn ontvangen wijdingen, of opleiding, de gemeenschap voor zal gaan, daarbij a.h.w. de plaats van Jezus innemende, gelijktijdig weigert zijn houding te bepalen, of een definitieve uitspraak te doen t.o.v. de rassengeschillen en de integratie der rassen in de USA. Het is een vreemde blijk van onbegrip, wanneer men protesteert tegen de wijze, waarop een wordende moeder de komst van haar kind aan wil kondigen, alleen omdat zij daarbij, volgens haar eigen verlangen en inzichten, te werk is gegaan en zich niet

heeft gevoegd naar gebruiken, die alleen ten doel hebben de belangrijkheid van bepaalde groepen tegenover het volk te onderstrepen. Toch kwam dit in een naburig land voor.

Weet u, wat in feite gaande is, waaruit al deze tegenstrijdigheden voortkomen? De mens blijft in feite zichzelf. Er kan in uw wereld niets ernstigers gebeuren, want dit betekent het teloor gaan van de waarheid en zelfs uiteindelijk van het besef, dat er een waarheid, een persoonlijke waarheid, bestaat.

Wanneer je als geest het contact herwint met de stoffelijke wereld en daar uiteindelijk incarneert, zo geschiedt dit met de volle wil, iets te presteren. Je komt in de wereld in menselijke vorm, omdat je gedragen wordt door een innerlijke noodzaak, en de grote taak, die je op de wereld der mensen wacht, is vanuit geestelijk standpunt wel in de eerste plaats, het verwerven van grotere zelfkennis en een grotere beheersing van het Ik. Je moet in de stof leven, omdat je alleen op deze wijze de juiste plaats kunt vinden, die je in moet nemen in het kosmisch geheel, dat de Schepper door Zijn wil heeft gevormd. Wie alleen door eigen belang en de angst voor stoffelijke consequenties zijn houding laat bepalen, daarbij zelfs metterdaad eigen geloof, innerlijk weten en beseffen terzijde stellende ter wille van de stof, maakt zich ook in geestelijk opzicht schuldig.

Hoeveel mensen zijn er niet in deze dagen op deze wijze schuldig? Volgens mij velen, ofschoon maar weinigen dit beseffen, te wijten aan de wijze, waarop zij hun fouten rationaliseren volgens de stoffelijke rede, hun fouten en misbruiken als "verstandig" betitelende. Stoffelijk zullen zij even weinig willen en kunnen beseffen, welke fouten zij maken, als u allen niet in staat bent uw eigen vooroordelen e.d. te beseffen. Toch zult ook u door een vooroordeel vaak aan uzelf, of anderen, onbewust onrecht doen, nietwaar? Deze verschijnselen komen natuurlijk in alle tijden voor. Dat zij zó algemeen op zullen treden en aanvaard zullen worden, dat zij de gehele mensheid en de geestelijke bewustwording onmogelijk dreigen te maken, is een niet zo vaak voorkomende en zeer ernstige zaak.

Ik wil trachten deze punten nu vanuit een geestelijk standpunt te bezien.

Er zijn voor ons in de geest - en dus ook voor de geest in de stof - twee grenzen, waarbinnen het bewustzijn zich beweegt. Noem deze grenzen recht en schoonheid, of wet en ervaring. In de schoonheid vinden wij de openbaring Gods, kennis van de kosmos en daaruit kunnen wij de kracht putten, die noodzakelijk is om eigen weg goed en juist te kunnen gaan. Onze weg dient daarbij, naar ik meen, gebaseerd te zijn op het begrip der kosmische eenheid en de kosmische liefde. Aan de andere zijde vinden wij de wetten Gods. Deze wetten zijn ons ingeschapen en doen ons van wereld tot wereld, van sfeer tot sfeer gaan, ons steeds weer stimulerend tot hoger weten en hoger bereiken. In deze wetten vinden wij de mogelijkheid, het eigen wezen te toetsen, onszelf te verbeteren, indien dit wenselijk is. Tussen deze beide grote waarden levende, kunnen wij in onszelf het beeld van een kosmische liefde ontvangen. Dit wordt ons tot een inwijding, die het ons mogelijk maakt om innerlijk - maar wel degelijk ook metterdaad - alles te leren begrijpen, bevatten en met onszelf tot eenheid te brengen. Er moet immers een zeker geestelijk contact, een zekere geestelijke eenheid zijn, willen wij kunnen passen binnen een groot kosmisch bestel en aan de eisen daarvan kunnen voldoen.

Het gaan naar de wereld en het aanvaarden van de menselijke vorm is in hoofdzaak bedoeld om onszelf te toetsen en de corrigerende factoren scherp omlijnd en duidelijk kenbaar te beleven. Het is mogelijk, dat u vóór deze incarnatie vele incarnaties reeds hebt doorgemaakt, maar dit is in het heden van weinig belang. Op het ogenblik, dat u weer op de wereld incarneert, geschiedt dit om het u mogelijk te maken alles, wat in u leeft, tot uiting te brengen en zo te toetsen aan de kosmische wetten, terwijl u gelijktijdig, door een nieuwe reeks van ervaringen het vermogen om Goddelijke schoonheid te aanvaarden en te omvatten, om krachten te putten uit het Goddelijke, te vergroten. Zo dit de zin en het feitelijke doel van het menselijke leven is, in waarheid en op vele verschillende wijzen door grootmeesters in de stof geopenbaard en verkondigd, vastgelegd in heilige boeken en in de grondbeginselen van vele godsdiensten, zo vraag ik mij af: Waarom verwaarloost de mens juist dit aspect van zijn leven zozeer? Met dit doel toch is de geest geïncarneerd? Hetgeen men op deze wijze verwerft, is het enige, wat men mee kan nemen uit het stoffelijke bestaan maar zodra de mens in de stof is, doet hij alles, wat mogelijk is om juist aan deze innerlijke ontwikkeling en de daarmee gepaard gaande verplichtingen te ontkomen.

Vanuit geestelijk standpunt is dit een vreemde tegenstrijdigheid. Natuurlijk zijn wij in de geest ons allen bewust van de spanningen, die op het ogenblik in uw wereld bestaan en beseffen wij zeer wel, wat voert tot het verval van zeden en ware menselijkheid. Wij begrijpen deze dingen zelfs heel goed, maar wij zien ook, dat er bepaalde krachten werkzaam zijn, die de mensheid tot een correctie van deze fouten zullen dwingen. Want een toestand als de huidige, is niet voor langere tijd houdbaar. De mens zelf kan vaststellen, aan de hand van politieke en economische verhoudingen, aan de hand van de stoffelijke ontwikkelingen, zonder dat enig geloof daarbij te pas komt, aan de hand van de fouten, die steeds meer worden begaan, aan de hand zelfs van een toenemend machtsmisbruik en sadisme van de weggebruikers en het vervangen der gladiatorenspelen door even bloedige en met seksualiteit rijkelijk gekruide schouwspelen in bioscopen, dat een verandering onvermijdelijk is. De mens van deze dagen heeft, te midden van zijn eeuwige honger naar grotere luxe, reeds vaak genoeg een innerlijke stem gehoord, die zegt: "Eigenlijk is dit niet verstanding. Eigenlijk zou ik anders moeten handelen en leven". Ofschoon vele mensen dit alles beseffen, zien wij hen voorlopig weigeren volgens dit besef te handelen. Het is voor ons bovenal treurig, dat - ongeacht deze erkenning - het menselijke bewustzijn op het ogenblik schijnbaar niet verder kan komen dan een luidkeels roepen om leiding en dwang van bovenaf.

Er is een tijd geweest, dat het menselijke leven op aarde inderdaad geheel door hogere krachten werd geleid. Van een zelfstandig denken was in die dagen weinig of geen sprake. De totale reeks van menselijke handelingen was - vanuit het huidig standpunt bezien - zozeer instinctief, dat van een vrij denken en reageren niet gesproken kan worden. De toen leidinggevende geesten worden groepsgeesten, engelen e.d. genoemd. Daarna heeft de mensheid in vrije binding met dergelijke geesten geleefd, waarbij deze geesten door kleinere groepen beschouwd werden als God. Dit was de tijd van de vele Heren, de Baäls. Vergeet daarbij niet, dat men ook Jahweh als "Heer" aansprak. De tijd van de kleine Goden heeft lange tijd geduurd. De mens heeft in deze dagen geleerd ruimer en wat onafhankelijker te leven en te denken. Hij heeft in deze dagen zijn inwijdingsscholen gekregen en de grondslagen gelegd voor de geestelijke en wetenschappelijke ontwikkelingen van latere tijd. Daarna klonken op aarde de stemmen van grote meesters, die de mens toe hebben geroepen: "Dit is de tijd van vrijheid". Jezus kwam op de wereld en leerde de mensheid, hoe zij werkelijk vrij kon zijn en in een vrije en bewuste verhouding tot de werkelijke oerkracht, de enige en werkelijke God, kon komen te staan. De Boeddha Siddharta is gekomen en heeft de mens getoond, hoe men uit de verwarringen van het beperkte menselijke bestaan kan komen tot de rustige aanvaarding, waarin men de Goddelijke waarheid kan ondergaan. Er zijn andere meesters gekomen, velen zelfs. De mensheid heeft nieuwe steden gebouwd en nieuwe rijken gesticht. Maar in de plaats de vrijheid, die hem door de leringen van deze grote meesters geboden werd te aanvaarden, roept zij nog steeds om leiding en wenst zij nog steeds de verantwoordelijkheid voor eigen leven en werken geheel aan anderen over te dragen.

Voor mij ligt hierin een eigenaardige tegenspraak, die tot uiting kan komen in de uiting van vele jongeren en kinderen. Dezen stellen immers steeds weer: "Wanneer ik groot ben, zal ik iets betekenen in de wereld. Ik zal mijn stempel drukken op de wereld. Ik zal anders zijn dan al die duffe mensen, die nu nog bepalen, wat ik wel en niet mag". Denk niet, dat dit alles wordt gezegd in jeugdige overmoed of dwaasheid. Deze uitspraken komen voort uit een onbewust begrijpen van de uitdaging en de taak, die het leven voor allen in de stof inhoudt. Goed leven in de stof betekent immers metterdaad: zélf het Ik ontwikkelen, zélf verantwoordelijkheid dragen voor eigen daden en denken, iets scheppen in stof en in geest, dat eeuwen kan trotseren.

Praktisch elke mens kan dit doen. Waarom doet dan niemand dit? Omdat het eenvoudiger is de leiding en verantwoordelijkheid aan anderen te laten? Wanneer dit het geval is, zo vraag ik mij af, waarom men dan voortdurend murmureert tegen allen, die zich leiders noemen. Zodra een mens de leiding neemt, op stoffelijk of geestelijk terrein, wordt hij onmiddellijk aangevallen en bekritiseerd. Dan deugt zijn werken en streven niet, dan mankeert er aan hem van alles en nog iets. Maar wanneer er geen leiders zijn, weet men niet, wat te doen en waar zich te wenden.

Een verklaring van deze verschijnselen vergt in feite een uitvoerige studie der moderne psychologie. Wij hebben daarover al eens gesproken onder de titel: "De psychologie van de massa". De normale mens in deze tijd vreest iets op te moeten geven, dat hij verworven heeft, zij het, dat dit bezit imaginair of reëel is, geestelijk of materieel. Alles, wat hij bezit, is het zijne. Alles, wat hij niet bezit, of bezitten kan, is hem kostbaar en begeerlijk. Alles, wat hij in feite verworven

heeft, blijkt hij voor zich van weinig waarde te achten, maar niet aan anderen te gunnen. Dit gedrag is infantiel: in het kind - zoals in sommige dieren - vinden wij deze eigenschappen terug. Geef het kind een kostelijk stuk speelgoed. Het zal dit waarschijnlijk zeer snel kapot maken, maar als je het wegneemt en aan een ander kind geeft, dan begint onmiddellijk de kleine eigenaar te trappelen, te huilen en te schreeuwen en eist vol drift zijn bezit terug. Het is immers zijn speelgoed. De volwassenen van uw dagen blijken zich in de praktijk vaak op dezelfde wijze te gedragen. Daaruit kan geconcludeerd worden, dat de moderne mens met al zijn geestelijke bereikingen en zijn materiele vooruitgang zeer dicht bij het kind staat.

De mensheid van heden gaat zijn eigen gang, waar het maar even de mogelijkheid heeft en weigert met anderen rekening te houden, tenzij dezen vereerd kunnen worden, of tot de eigen groep behoren. Hij zal zelfs een voorkeur hebben voor het overtreden van wetten van regels, of het ontduiken van voorschriften e.d. Indien u dit niet gelooft, moet u op de naar huisgang eens opletten, hoe vele verkeersovertredingen u vast kunt stellen. Ieder beroept zich op zijn rechten, zodra een ander van de regels afwijkt, en eist, dat anderen zich wel aan de bestaande regels zullen houden. Dit neemt soms de vormen aan van een Napoleontisch complex, zodat sommige mensen zelfs schijnbaar menen, alleen tot hun recht te kunnen komen, wanneer zij op de plaats van God de Vader kunnen tronen. De doorsnee mens leidt klaarblijkelijk aan een vorm van grootheidswaanzin, die niet gebaseerd is op prestaties en bereikingen, maar voortvloeit uit zijn onvermogen zich geheel aan zijn wereld aan te passen en gebaseerd is op alles, wat hij aan anderen kan ontlenen. Hier blijkt een grote overeenkomst te bestaan met de puber. Die is namelijk geneigd voor zich alle rechten en vrijheden op te eisen, maar gelijktijdig de verantwoordelijkheid voor zijn handelingen aan zijn ouders en ouderen toe te kennen. Heel vaak gaat dit gepaard met een gedachte als: "Neem die verantwoordelijkheid nu maar. Wanneer het je niet bevalt, had je mij maar niet moeten maken".

Deze verschijnselen zijn in algehele tegenstelling met de grote geestelijke krachten, die de laatste tijd op de wereld zijn gaan inwerken en daarop steeds krachtiger hun inwerkingen voelbaar maken. De eisen, die aan de mens worden gesteld door de kosmos zijn niet langer eisen, zoals die aan een kind, of puber worden gesteld, maar eisen, die men aan een geestelijk volwassen en rijp mens meent te kunnen stellen. Indien u mij ook hier niet gelooft, zal ik trachten wederom enkele voorbeelden te geven.

De atoombom en al hetgeen daaromtrent voortdurend dient te worden besloten, maar niet in feite wordt, ofschoon een ieder het over de noodzaak van een bij allen bekende reeks van besluiten wel eens is. Problemen als Oost- en West-Duitsland, het probleem Berlijn, waarbij een ieder de noodzaak tot een oplossing wel inziet, maar om prestigeredenen een redelijke oplossing uit de weg gaat. De bestrijding van het kolonialisme, die in de laatste tijd tot absurde en dramatische resultaten voerden, waarin ook geen UNO maar iets kan doen. Iedereen is het er over eens, dat dit alles onaanvaardbaar is, maar gelijktijdig gaat men voort de vrijwording van koloniën te bevorderen, zonder zich af te vragen, of dezen wel beschikken over voldoende leiding en rijpheid. Ik neem mijn voorbeelden uit de stof, vrienden. Wat te zeggen van de drang tot oecumene, een samengaan der kerken, dat een ieder buitengewoon begeerlijk vindt, maar voerde tot twisten van theologen, reeds vóór van een feitelijke oecumenische eenheid sprake is, over het recht van andere groepen en bepaalde stellingen nog langer als onfeilbare waarheid te aanvaarden.

De onrijpheid van de mens kan maar op één manier worden opgelost.

Wanneer er tegenstellingen zijn, kunnen wij slechts deze tegenstellingen tegen elkaar afwegen. Daarvoor is een weegschaal, een waag nodig. Welke waag kan gebruikt worden om de tegenstrijdigheden van deze tijd in evenwicht te brengen en althans een verdere groei van de mensheid, tot rijpheid en volwassenheid op geestelijk gebied mogelijk te maken?

In de eerste plaats zal er een toenemend aantal mensen op aarde moeten komen, dat verantwoordelijkheid aanvaardt, zonder daaraan eisen of begeerten naar macht e.d. te koppelen.

Ten tweede dient er een toenemend aantal mensen beschikbaar te zijn om bewust te trachten elke reglementatie te verminderen en langzaam maar zeker tot het maatschappelijke nog aanvaardbare minimum terug te brengen.

Ten derde is er behoefte aan mensen, die niet meer een geloof prediken, maar een geloof weten te leven. Alleen op deze wijze is het mogelijk de religieuze en morele maatstaven van de mensheid waarlijk te vernieuwen en te brengen tot een vanuit kosmische standpunt waarlijk goed en aanvaardbaar peil.

Ook geestelijk blijkt steeds weer de onrijpheid van de mensen. In plaats zelf te streven, doen zij altijd weer een beroep op de macht van buitenaf, die in moet grijpen en alles ten goede moet keren. Dit doet mij denken aan een kind, dat een stoel kapot maakt en vervolgens zegt: "Als ik maar een toverstokje had, zou ik er onmiddellijk een veel betere van maken. Geef mij daarom een toverstokje". Zo denken sommige mensen. "Wanneer wij de zaken nog erger in de war sturen, dan nu het geval is, is dit niet zo erg. Want dan komen de marsmannetjes, of van Venus, of de grote geestelijke Meesters, de Witte Broederschap, of desnoods God Zelf tussenbeide om ons voor onszelf te beschermen en ons van onszelf te redden". In het voorbeeld van de stoel blijkt de afwezigheid van het toverstokje er aansprakelijk voor - vanuit het kinderlijke standpunt - dat het kind met de brokken blijft zitten, want toverstokjes bestaan nu eenmaal niet. Het beste voor het kind is nog, wanneer een goedge oom komt, die het leert, hoe met wat lijm en enkele spijkers de schade althans enigszins te herstellen.

Volgens mij hoeft de wereld niet te rekenen op een ingrijpen van buitenaf, dat alle problemen op zal lossen, maar kan zij ten hoogste - indien zijzelf van goede wil is - rekenen op hulp bij het op orde brengen in haar eigen verwarde zaken. Voor velen zal een dergelijke verklaring gevolgd worden door een gevoel van onmacht. Geen engelen, die weldoende nederdalen, geen mirakelen van buiten af, geen ingrijpen, dat eigen aansprakelijkheden wegneemt en desnoods met de goede wil alleen genoeg zal nemen.

Wonderen zijn voor de mensen alleen bereikbaar van binnen uit. Ook hier is een typische tegenstelling te constateren tussen de onbewuste verwachtingen van een groot deel der mensheid, die onbewust rekent op een ingrijpen door invloeden van buiten, zodat zij zich niet zelf hoeft te maken en de feiten, want de feiten houden in, dat de mens altijd verantwoordelijk zal zijn voor eigen daden en volgens de kosmische wet zich aan de gevolgen daarvan niet zal kunnen onttrekken. Indien de mens ernstig streeft naar een zelf-dragen van verantwoordelijkheid, bestaat de mogelijkheid, dat de mensheid lessen en hulp zal ontvangen, waardoor het de mensheid zelf mogelijk zal worden de ontstane verwarringen en dreigingen zelf op te heffen en de eventuele schade zelf te herstellen. Niet vaak genoeg kan worden gezegd, dat het steeds eigen streven en werken zal zijn, waardoor bewustwording, vooruitgang, herstel van fouten enz. mogelijk worden. Zelfs, indien ingrijpen in zekere mate plaats vindt, zal de mens nooit mogen rekenen op wat de Witte Broederschap zal doen, wat hogere krachten tot stand zullen brengen, wat de nieuwe Wereldleraar en andere meesters zullen doen, want indien men daarop rekent, gaat het anders dan men verwacht.

Judas Iskariot was een man, die meende, dat Jezus de vorst was, die Jeruzalem weer zou maken tot het middelpunt van de beschaafde wereld, als eens in Salomons tijd. Omdat hij hierop rekende en meende, dat bovennatuurlijke krachten ongetwijfeld zouden ingrijpen, werd hij tot verrader van zijn Meester. Judas doodde datgene, wat hij wilde verheffen en ging hieraan zelf ten onder. Hij maakte het zichzelf onmogelijk deel te hebben aan de geestelijke macht en bereikingen, die de Meester voor Zijn leerlingen had bestemd, omdat hij aan een verkeerd en menselijk beeld bleef vasthouden. Zelfs indien onze bedoelingen de beste zijn, mogen wij niet rekenen op een ingrijpen van andere krachten, waardoor wij zullen slagen in een vanuit menselijk standpunt onmogelijke taak. Alleen waar geestelijk inzicht en geloof aanvullend optreden en binnen het Ik een volledige zekerheid is geboren, die door de feiten wordt bevestigd, mag men grotere dan de menselijke redelijke verantwoordelijkheden op zich nemen. Het is de hoogste tijd, dat de mensheid ook dit leert inzien.

Er dienen mensen te ontwaken, die, geleid mede door het besef van de schoonheid rond hen, waarin God Zich openbaart, door het besef van de wet, die overal en altijd geldt, sterk weten te worden. Er zullen mensen nodig zijn, die uit gaan, niet omdat zij duidelijk gezonden worden, maar alleen omdat zij voelen, dat er een behoefte is aan hun wezen en werken, mensen, die op een gegeven ogenblik misschien eenvoudig verdwijnen om elders - waar de behoeften groter zijn - hun werk te doen, zonder ooit als loon voor iets te vragen - zelfs niet de mogelijkheid om te leven. Het bestaan van dergelijke mensen is haast onvoorstelbaar op het ogenblik, dat geef ik

graag toe, maar ik ben ervan overtuigd, dat, wanneer het beslissende ogenblik komt, dergelijke mensen beschikbaar zullen zijn, want het menselijke ras nadert de volwassenheid. De Broederschap in deze wereld, de band van mens tot mens evenals de uitgedrukte ware naastenliefde, die een band vormt met al het geschapene, tot de scheppende kracht toe, kan alleen op een dergelijke wijze juist worden geopenbaard op aarde. Alleen door het offer van velen zal uiteindelijk deze Broederschap de gehele mensheid eens kunnen omvatten.

Nu is het misschien voor het Ik nog voldoende binnen een bepaalde gemeenschap of Kerk actief te zijn, werk te doen, wat men wel niet aangenaam vindt, maar waarvan men aanneemt, dat het goed is en voor anderen veel kan betekenen. Nu is er misschien nog gelegenheid om in onderlinge mystieke belevingen en bijeenkomsten voor jezelf iets hogers te leren kennen. Zelfs indien een kleine mystieke groep de voleinding bereikt, zal zij nooit in haar beslotenheid bestand zijn tegen de druk en spanningen van geheel de mensheid. Mystiek beleven en grote geestelijke kennis alleen zijn, volgens de Goddelijke wetten, niet voldoende om een keer te brengen in de ondergangsdwang van met puberbezwaren bezwangerde volkeren. Slechts een zuiver persoonlijk aanvaarden van een taak binnen de mensheid, onafhankelijk van elke gemeenschap, het persoonlijk en zonder beroep op anderen, of groepen, volbrengen van het noodzakelijke, waar men maar kan, zal uiteindelijk de gevaarlijke tegenstellingen en tegenstrijdigheden in de mensheid oplossen en aan de mensheid een evenwicht geven. Alleen zó zal de vreemde verwrongenheid van uw dagen zich nog kunnen ontplooiën tot een era van geluk en begrip, die niet uit materiële overvloed voortkomen - al zal ook deze er ongetwijfeld zijn - maar uit een beter en juister samengaan van de mensen, een intenser persoonlijk menselijk en innerlijk leven.

Vrienden, met dit betoog heb ik getracht u een beeld te geven van de tegenstrijdigheden van uw tijd. Ik hoop, dat u de gegeven aanwijzingen een overdenking waard zult achten.

Goedenavond.

ESOTERIE

Goedenavond, vrienden.

Allereerst zou ik u er op willen wijzen, dat de volgende week na de pauze gelegenheid zal worden gegeven tot algemene vraagstelling. Mijn onderwerp van heden is een ingaan op de betekenis van het begrip:

PIJN

Dit onderwerp staat in direct verband met de esoterie. Indien wij nagaan, hoe de mens zich de werking van de Goddelijke rechtvaardigheid voorstelt, komt men tot de ontdekking, dat de mens pijn als belangrijkste factor heeft opgenomen in elk beeld van een onderwereld. Overal, waar sprake is van beproevingen, grijpt de mens wederom naar de pijn als een middel om de moed en deugdzaamheid van een mens vast te stellen. Ook bedreigingen zijn steeds weer gericht op pijn. Daarom zou ik pijn en pijnbegrip gaarne ontleden in de hoop u duidelijk te kunnen maken, in hoeverre dit in onmiddellijk verband met de innerlijke bewustwording kan staan.

In het lichaam ontstaat pijn, dat een onevenwichtigheid van lichamelijke structuur, of functie, in het zenuwstelsel een onevenredig grote druk doet ontstaan. Deze pijnimpuls wordt in de hersenen gerealiseerd. Op het ogenblik, dat lichamelijke pijnen een zekere grens overschrijden, is er geen sprake meer van een lichamenlijk pijngevoel, daar het zenuwstelsel niet meer in staat is deze pijnprikkels over te brengen naar het bewustzijn.

Wij weten ook, dat de mentaliteit van de mens en diens persoonlijke instelling onnoemelijk veel aan de pijnervaring kunnen bijdragen. Wanneer ik een treffend voorbeeld hiervan aan mag halen. U weet allen, dat westerse vrouwen een bevalling als een uitermate pijnlijk gebeuren beschouwen. Toch is het ook bekend, dat andere vrouwen, die zich op de bevalling niet langdurig met rust en andere maatregelen voorbereiden, praktisch pijnloos en zeer snel plegen te beval-

len. Klaarblijkelijk is de benadering van deze ervaring van groot belang voor de wijze, waarop de pijn optreedt en wordt de intensiteit van deze pijnen daardoor sterk mede beïnvloed.

Men heeft ook vastgesteld, dat het mogelijk is bij een mens alleen door suggestie zware pijnen te veroorzaken, of zelfs lichamelijk letsel te doen ontstaan, zonder dat er een reden voor aanwezig is. De pijn van dit letsel wordt volkomen gevoeld. Ook is het mogelijk een mens door suggestie bij vol bewustzijn zó zware pijnen te doen lijden, dat deze alle lichamelijk draagbare waarden verre te boven gaat. Het gevolg is, dat de mens krankzinnig wordt. Bekende martelingen als de kwellingen van de waterdruppel, de gong, de lachende dood - door kietelingen veroorzaakt - waren in hoofdzaak gebaseerd op het ontwikkelen van psychische reacties, die verre alle lichamelijke mogelijkheden tot lijden te boven gingen.

Na het voorgaande zal het u niet zo vreemd meer in de oren klinken, wanneer ik stel, dat pijn en pijngevoelens voor een zeer groot deel bepaald zullen worden door onze bewuste houding daartegenover.

Nu blijkt, dat het vooral onze vrees voor pijn is, die alle pijnen buiten verhouding groot doet zijn. Datgene, wat je het sterkste vreest, zal ook het sterkste op je persoonlijkheid inwerken. Datgene, waar je voortdurend in gedachten mee bezig bent, zal zich steeds duidelijker en smarterlijker in het eigen wezen openbaren. Gedachten alleen blijken in staat het lichaam in een bepaalde onevenwichtige toestand te brengen en in dit lichaam bepaalde reacties te doen ontstaan, die alle redelijke en stoffelijke verwachtingen verre overtreffen. Wanneer wij te maken hebben met een geest, die na de overgang nog meent in een toestand van lijden te verkeren, zo blijkt, dat de capaciteit om zelf lijden op te wekken, praktisch onbegrensd blijft. Een groot deel van de hellepijnen die men beleeft, of op aarde op gezag van de geest als bestaande aanneemt, kunnen worden teruggevoerd op dergelijke psychische reacties: een geestelijke aanvaarding van vrees, plus realisatie daarvan, is gelijk aan helse pijn en het ondergaan daarvan.

De eerste conclusie, waartoe dit alles mij brengt, luidt: zo gij vreest, zult gij lijden, waar gij niet vreest, zult gij niet lijden.. Vrees en lijden zijn voor mij tot op zeer grote hoogte identiek. Alleen, wat de stof betreft, kan worden gesproken van onafhankelijke pijnprikkels, die, door eigen instelling en wil, voor een zeer groot deel onderdrukt en beheerst kunnen worden.

Indien wij onszelf willen leren kennen, willen doordringen in eigen wezen, eigen vermogens willen realiseren, zullen wij de pijn steeds weer ontmoeten. In praktisch elke inwijdingspraktijk in de oudheid waren bepaalde pijnlijke ervaringen en beproevingen opgenomen. Een deel van deze pijnen was zuiver lichamelijk, andere proeven waren meer op het psychische, op het menselijke gedachteleven ingesteld. Vrees is een van de wapens, die in praktisch elke inwijdingsgang tegen de neofiet gebruikt worden, om deze zo door het overwinnen van de vrees tot een aanvaarden van een nieuw bestaan in staat te stellen.

Wij moeten ook voor onszelf in staat zijn in de eerste plaats deze vrees te overwinnen. Waar wij niet vrezen, zullen wij alles wat ons in het leven - ongeacht sfeer of wereld - wordt aangedaan, of te dragen wordt gegeven, eenvoudig en betrekkelijk gemakkelijk kunnen dragen.

Gevolgtrekking: het is de eigen wijze van denken en reageren, die bepalen zal, welke lasten wij in het leven kunnen verwerken en op welke wijze wij in staat zullen zijn alle lasten en beproevingen van het leven juist en waardig te dragen.

Een schrede verder vinden wij het probleem van smart. Smart is een vorm van pijn, die niet zuiver fysiek wordt veroorzaakt en ook niet als fysiek wordt ervaren. Zij ontstaat bv. door het ontkennen van tekorten, het vrezen van eigen innerlijke ontwikkelingen, het verwerpen misschien van voor het Ik noodzakelijke en begeerde waarden, ofwel het als deel van eigen Ik beschouwen van bepaalde waarden, die daar in feite geen deel van uitmaken, zodat wij deze menen te kunnen verliezen. Deze smart mag voor de geest worden vergeleken met pijn. Alles, wat wij geestelijk vrezen, of geestelijk willen verwerpen, veroorzaakt ons smart. Op het ogenblik, dat wij geestelijk ons eigen wezen zien, zoals het werkelijk is, ontbreken daarin bepaalde facetten, die - naar wij meenden - deel van ons Ik uitmaakten en ons zelfs dierbaar waren, bv. onze belangrijkheid, op vlak van inwijdingsontwikkeling van geestelijke vermogens enz.

Indien wij dit nieuwe beeld van het Ik, ondanks het ontbreken van deze facetten, aanvaarden kunnen, blijft er geen pijn over. Wij blijven geheel onszelf en blijven geheel vrij. Op het ogenblik, dat wij ons tegen dit verlies van een illusie verzetten, ontstaat er een innerlijke spanning, waaruit voor ons onnoemelijk leed geboren kan worden. In de materie kan dit voeren tot waanzin, tot voortdurende - uit de geest voortkomende - lichamelijke pijnen, terwijl in de geest dit kan voeren tot een vertoeven in het duister, het betreden van z.g. hellesferen en alle kwellingen, die men met de onderwereld meent te mogen vereenzelvigen. Aanvaarding van het Ik in zijn werkelijke gedaante is een eerste noodzaak voor alle verdere bewustwording. Alle verzet tegen deze aanvaarding zal, als zijnde geestelijk schadelijk, door smart worden gecorrigeerd.

De banden, die onze persoonlijkheid met de persoonlijkheid, van anderen binden, kunnen soms buitengemeen sterk en intens zijn. Een dergelijke band is, gezien vanuit ons eigen wezen, nimmer vast en blijvend op een bepaalde persoon te fixeren. M a.w., ook al lijkt het u op uw eigen wereld misschien niet geheel waar: Indien u iemand lief hebt, zo hebt u in feite die persoon niet lief. In de stof kan men een persoon natuurlijk wel begeren, maar dit heeft met liefde niets te maken. Wat je in een ander werkelijk lief kunt hebben, is het deel van jezelf, dat je in die ander erkent. Is dit deel in je eigen leven niet, of niet voldoende, geuit, dan zal die liefde sterker en omvattender zijn. De aanvulling van eigen persoonlijkheid, die men vanuit de ander verwerft en binnen eigen wezen realiseert, is de kern van liefde.

Op het ogenblik, dat ik mijn liefde, mijn genegenheid, op onjuiste wijze ga beleven en stellen, zal ik verantwoordelijkheid gaan aanvaarden voor die delen in het wezen van een ander, die in mijzelf niet leven. Ik veroorzaak daardoor voor mijzelf problemen, die ik niet op kan lossen, waar zij in mijzelf niet als mogelijkheid bestaan en geen juist stellen van het probleem mogelijk wordt.

In de materie zien wij dit zeer vaak en dit treedt ook vaak op. Wij zien, dat men dan iemand tracht bij te staan, te helpen, maar diens werkelijke drijfveren, de werkelijke waarden van diens leven niet begrijpen kan. Men tracht dan het gedrag van de ander volgens eigen inzichten en begrip te rationaliseren en komt daardoor tot vele handelingen enz., die zowel voor het Ik, als voor degenen, die men bij wil staan, in feite eerder schadelijk dan nuttig zullen zijn.

Uit de gevolgen komt een pijnlijk ervaren van eigen onvolkomenheid voort, dat psychisch een zeer sterke invloed kan hebben en bv. een onredelijk sterk schuldgevoel veroorzaken. Vele gevoelens van schuld en onvolmaaktheid zijn op deze wijze tot stand gekomen. Laat ons daarom allereerst stellen, dat het niet onze taak is, of kan zijn, een ander te zijn en het leven van een ander te leven, of zelfs geheel voor een ander te leven. Onze eerste en belangrijkste taak is wel onszelf te zijn. Zolang ik mijzelf ben en alles, wat in mij leeft, zo goed mogelijk uitdraag, tevens dit alles, waar ik het in anderen erken, zo goed mogelijk steunende, voldoe ik aan al mijn verplichtingen, dan is mijn eigen aansprakelijkheid afgelopen.

Het is niet de taak van een mens, die het pad der innerlijke bewustwording gaat, de wereld als geheel te verbeteren of te regeren. Zelfs voor de meest bewuste mens zal het onmogelijk zijn de lasten van geheel de wereld te dragen. Het is de taak van de mens van zichzelf bewust te worden en in zichzelf een bewustzijn te vinden van de kosmos, zoals dit door het al-scheppend vermogen voor hem is gesteld en bedoeld op het ogenblik der Schepping. Misschien zijn wij als mens en geest soms wel wat verwaand. Ik heb deze neiging bij mijzelf meerdere malen moeten erkennen en ben zo vrij deze eigenschap ook zo hier en daar bij anderen te erkennen. Wij menen namelijk dat het onze taak is leiding te geven aan het Al en alle aansprakelijkheden van onze wereld in ons te dragen. Kortom, wij menen, dat wij aansprakelijk en verantwoordelijk zijn voor alle dingen. Maar hoe kan ik aansprakelijk zijn voor iets, wat buiten mijzelf ligt, wat gehoorzaamt aan de wetten Gods, door de Goddelijke kracht tot stand is gekomen en op geen enkele wijze door mij geheel te beheersen, of te regeren is? Voor mijzelf ben ik aansprakelijk. Ik ben aansprakelijk voor alles, wat ik vanuit mijzelf erken en vanuit mijzelf meen te moeten volbrengen. Maar verder gaat onze aansprakelijkheid zeker niet. De gedachte zelf het middelpunt van de wereld, of zelfs de kosmos, te zijn, is schijnbaar een de mens ingeboren misvatting.

Wij denken - ook ik - egocentrisch, wij denken vanuit ons zelf. Maar vanuit onszelf denkende, nemen wij tevens aan, dat wij het bepalende punt en centrum van het Al zijn, ook al zullen wij

dit in woorden niet stellen. Wij beseffen bovendien niet, dat dit ten hoogste met enig recht vanuit onszelf en voor onszelf kan worden gesteld. Om een juiste zelfkennis te verwerven, zal men dan ook in de eerste plaats, van deze gedachte afstand moeten doen. Men is nu eenmaal niet het werkelijke middelpunt van leven en al, men is niet de berechtigde rechter over de wereld, de drager van de lasten der wereld. Men is alleen zichzelf. Men kan stellen: In mijzelf ben ik deel van het scheppend Vermogen. Wat ik in mijzelf draag, moet ik leren erkennen. Al, wat ik in mijzelf heb erkend, zal ik - desnoods ondanks mijzelf - tot uiting moeten brengen, waar ik niet kan ontkomen aan hetgeen als wezen en taak scheppend in het begin in en voor mij werd vastgelegd.

Gaat men hierop verder door, dan kan men concluderen: Alles, wat ik in de wereld of de geest doe, is in feite iets, wat met mijn eigen persoonlijkheid en werkelijke wezen in directe relatie staat. Zodra ik hiervan afwijk, zullen zich smart en pijn aan mij openbaren. Dit zal ook gelden wanneer ik afwijk van deze grondwaarden, omdat ik het goede wil doen volgens mijn eigen inzichten. Want goed en kwaad zijn waarden, die vanuit mijzelf worden gesteld krachtens mijn ogenblikkelijk bewustzijn en hebben daarom weinig of geen overeenkomst met enige werkelijke maatstaf binnen de kosmos. Gezien het onvolmaakte bewustzijn, waarover men beschikt, zal het oordeel omtrent wat goed en kwaad moet heten, betrekkelijk willekeurig zijn. Soms tracht men hieraan te ontkomen door zich bv. op een openbaring te beroepen. Voor elke mens geldt: Een openbaring, die voor mij werkelijkheid is, kan niet slechts uit het verleden stammen, of ergens in een bepaalde sfeer plaats gehad hebben. Zij moet ook in mijzelf plaats gevonden hebben en deel zijn van mijn wezen. Op het ogenblik, dat ik mij tracht te voegen naar uiterlijke openbaringen, die in mijzelf geen feitelijk bestaan voeren, zal ik voor mijzelf, stoffelijk en/of geestelijk, pijn en smart nabij roepen. Alles, wat strijdig is met hetgeen ik in de kosmische werkelijkheid ben, veroorzaakt bij mij pijn op het ogenblik, dat ik tracht het in mijn eigen wezen, leven en werken te betrekken.

Wat zijn nu - stoffelijk gezien - de juiste wegen om pijn en smart te vermijden, zonder daarbij onszelf te verloochenen, of tekort te doen?

In de eerste plaats zal moeten worden gesteld: Alle pijn, die ik lijd, komt voort uit mijzelf en is het gevolg van een onjuiste actie, reactie, of instelling, van mijn eigen wezen.

Ten tweede geldt: Op het ogenblik, dat ik mijn actie, reactie, of instelling, wijzig, zal de pijn afnemen, de smart afnemen. Op het ogenblik, dat ik mijn verkeerd handelen of denken activeer, zullen pijn en smart toenemen. Zo kan worden gesteld, dat alle smart, alle pijn, een louterende werking heeft, welke niet voortkomt uit het gelaten dragen daarvan, maar in een pogen daaraan op een voor ons juiste wijze te ontkomen.

Lang geleden heeft een dichter eens gezegd: "Wij zijn de dieren van een hemels Herder. Wanneer wij afwijken van het pad, dat Hij voor ons heeft uitgetekend, zo raakt Hij ons aan met Zijn stok. De meesten onder ons schijnen dan nogal koppige ezels te zijn want haast een ieder heeft in deze zin vele stokslagen ontvangen." Het gezegde illustreert mijn juiste bedoeling. Zolang wij de juiste weg volgen - voor onszelf - kunnen wij bewust geheel ons wezen en denken inschakelende, zonder pijn en smart voortgaan. Elke schrede, die wij voorwaarts doen, betekent dan een schrede dichter bij een juist erkennen van onze ware persoonlijkheid, een schrede dichter bij een juist kennen van onze plaats in de kosmos, en een vollediger begrip van de functie van de scheppende Macht, zover wij daarbij zelf betrokken zijn.

Een mens in de stof zal hier opwerpen: Wanneer ik bepaalde gevoelens en ideeën van smart terzijde stel, of bepaalde pijnen verloochenen, zo is dit voor mij nog niet feitelijk waar. Ik kan dit trachten te doen, maar veel verder kom ik niet. Het antwoord op deze opmerking luidt: U kunt wel wensen t.o.v. de wereld een bepaalde instelling in te nemen, maar u zult deze eerst in uzelf geheel moeten verwerkelijken - zodat dit niet alleen meer een redelijk proces is - voor de gevolgen in hun volheid kenbaar worden. Indien u probeert - zelfs tegen eigen gevoelens in - aan smart en pijn te ontkomen op een volgens eigen bewustzijn aanvaardbare wijze, zo zult u zich ook realiseren, dat, zelfs indien smart of pijn prikkel nog aanwezig blijven, men gemakkelijker leeft, meer betekenis kent en over grotere krachten beschikken kan dan voordien. In feite is voor u de pijn een aanwijzing, die mogelijk maakt te vinden in welke richting men moet leven, is smart een aanduiding waardoor eigen onjuiste instellingen in het Al verbeterd kunnen wor-

den. Pijn, zowel als smart, zijn kostbare gaven, die het ons mogelijk maken, zowel het eigen Ik als de kracht, waaruit dit Ik eens is voortgekomen, te erkennen.

In de geest liggen deze dingen wel ietwat anders en, volgens uw stoffelijke opvattingen, eenvoudiger. Ook wij komen nog voor moeilijkheden te staan. Indien wij alles, wat ons leed veroorzaakt - zelfs in hellesferen - zouden kunnen bannen door het uit ons bewustzijn weg te wissen, zo zijn er daarmee vele voorstellingen verknoopt, waaraan wij onevenredig en zelfs vaak onmatig gehecht zijn, omdat zij deel uitmaken van het beeld, dat wij ons van eigen wezen maken. Daarom moeten wij steeds weer streven naar een voortdurend wijzigen van het beeld van het Ik in overeenstemming met de vreugden, die ons, gegeven worden, de afwezigheid van smart en pijn. Voor de geest betekent dit steeds weer een prijsgeven van vele geliefkoosde denkbeelden. Het betekent in de meeste gevallen ook een afstand doen van eigen beelden om-trent waarheid enz. Door deze stellingen komt het bestaan van het Ik en de waarheid, die het Ik meent te kennen, wel op zeer relatieve basis te staan. Wat wij zijn en weten is wel waar, maar geldt in feite alleen in bepaalde omstandigheden en onder bepaalde condities.

In het menselijke leven wordt men getraind om bepaalde stellingen als onveranderlijke waarheden aan te nemen. Bv. de stelling $E = MC^2$ wordt voorlopig door de meeste mensen als on-aantastbare waarheid aangenomen, terwijl ten hoogste zou kunnen worden gezegd, dat wat in de formule wordt gezegd, soms juist is. De steller van deze formule, die op het ogenblik aan onze zijde vertoeft, zal mij dit ongetwijfeld toegeven. Zolang wij uitgaan van een vast en niet variabele waarheid, of wereld, zullen wij ons niet tot het Ik kunnen beperken. Ik wil hieruit een gedurfde conclusie trekken: alle dogmatische stellingen in wetenschap, geloof, politiek, t.o.v. zeden, menselijke verhoudingen, onderricht, dus ongeacht op welk terrein, is in zich een smart en pijn veroorzakende factor voor geest en stof. Hoe sterker men zich richt op het beheersen van zijn medemensen, of krachtens dogmatische stellingen over goed en kwaad, mensen, het Al, of zelfs God tracht te oordelen en mij een onveranderlijke en vaststaande mening te vormen, des te meer zal ik moeten lijden.

In het Westen heeft men een bekende spreuk, waarop ik graag een variatie zou willen brengen. Men zegt: "Wie de Heer liefheeft, kastijdt Hij". Ik zou willen zeggen: "God heeft allen lief en kastijdt nimmer uit liefde, doch uit rechtvaardigheid". Van de kastijdingen is men zélf de reden. Zo moge de kastijding een teken van Zijn liefde zijn, maar lijkt mij de toestand duidelijker omschreven met de woorden: "Wie door God gekastijd wordt, begrijpt zijn God niet goed en handelt zelf niet juist". Deze waarheid komt in de geest sterker tot uiting dan in de stof, waar immers bepaalde vormen van lijden een geheel leven kunnen voortgaan en geen einde daarvan merkbaar hoeft te zijn.

Esoterisch gezien gaat het in het leven om de kosmische persoonlijkheid die men bezit, om het gehele wezen en niet om de beperkte en tijdelijke vorm, die de mens op aarde is. Vandaar dat ongeacht schijnbaar tegenstrijdige stoffelijke ervaringen binnen alle esoterie deze stelling als geheel juist beschouwd mag worden. Nu schept elke mens voor eigen bewustzijn niet alleen de eigen wereld en haar inhoud, maar ook de in het bewustzijn optredende tegenpolen. Voor het Westen kunnen deze het best worden voorgesteld door God en duivel. Het Oosten zal eerder spreken over Yang en Yin, de Witte en de Rode Draak. Hoe wij de grenzen ook stellen, steeds weer blijft waar, dat wij zelf ons de grenzen van onze wereld scheppen door de projectie van onze persoonlijkheid in tegenstellingen, die nimmer op een feitelijke werkelijkheid berusten, maar slechts aangeven, hoever ons eigen bewustzijn zich t.o.v. de kosmische werkelijkheid heeft uitgebreid.

Al, wat wij als een waarde zien, zal bij een later beschouwen, een complex geheel blijken te zijn. De God, die men nu als een grote Eenheid beschouwt, zal in Zich zovele facetten blijken te bergen, dat wij in feite kunnen stellen, dat deze God een gehele Godenwereld is. De demon, die nu als geheel duister en slecht alleen aan het einde der duisternis schijnt te staan, de bron van alle kwaad, blijkt zich eveneens te ontwikkelen in een grote reeks van duistere persoonlijkheden en demonen. Uiteindelijk, tegengesteld aan ons standpunt van heden, blijken Licht en duister elkaar weer te beroeren en in elkaar over te gaan. Het is ons eigen standpunt, dat onze verhouding t.o.v. dergelijke krachten en waarden uitmaakt en onze ogenblikkelijke houding zal moeten bepalen. Daarom mag een mens nimmer enigerlei waarde in eigen leven, denken en streven als vaste en onveranderlijke maatstaf stellen, hoe moeilijk u dit ook moge lijken. Het

hanteren van een vaste stoffelijke maatstaf kan betekenen, dat een innerlijke en geestelijke ontwikkeling niet meer in stoffelijke uitingen kan worden weerspiegeld. Daardoor ontstaat dan weer lijden.

Indien u al het voorgaande kunt begrijpen en enigszins kunt overzien, zo wilt u het waarschijnlijk gaan toepassen op uw eigen wezen. Welke conclusies moet u dan trekken, indien u een innerlijke bewustwording begeert, die het ware en innerlijke Ik steeds meer kenbaar maakt?

Volgens mij dient u allereerst te stellen: Alles, wat buiten mij als vaste waarde bestaat, ook elk pijngevoel, dat niet uit mijzelf is geboren, of smartgevoel, dat met de buitenwereld in direct verband staat en vandaar veroorzaakt wordt, is variabel en dus in de vorm, waarin ik dit onderga, niet waar.

Alles, wat ik ken, zal wel werkelijk bestaan, maar niets zal zo bestaan als het voor mij nu kenbaar is. Dientengevolge heb ik maar één werkelijk houvast: MIJN EIGEN PERSOONLIJKHEID.

De juiste relatie van eigen persoonlijkheid tot de kosmos, waarvan zij deel is, wordt uitgedrukt in het tegendeel van pijn en smart. De mens, die in de juiste relatie weet te komen met zijn God - of zo u wilt met alle tegenstellingen - zal op dat ogenblik niet alleen de vreugde en vrede ervaren, maar daarnaast vermogens, kracht en Licht ontvangen. Zolang ik in mijzelf vertrouw op deze factoren en in mijzelf vertrouw op mijn Godheid, die zich immers binnen mijn wezen evengoed bevindt en openbaart als elders, zal ik daaruit alles kunnen putten, om het voor mij noodzakelijke mogelijk te maken.

Wanneer ik de leiding van deze Goddelijke kracht in mijzelf vervolg, zal ik uit de wereld rond mij steeds weer alles kunnen absorberen wat voor mij van belang is. Ik mag nimmer stellen, dat ik hieruit, of hiermee, persoonlijk de waarheid zal vinden. In kracht, Lichtgaven en weten zal ik alle gegevens kunnen vinden, die noodzakelijk zijn om mijn eigen Ik steeds duidelijker en meer waar te definiëren. Mijn eigen persoonlijk deel, aan de kosmos en ook aan de wereld, beter te kennen en zo ook alle factoren, die mij met het groot kosmische verbinden, te beschrijven en actief te beleven.

Zo mag u, uitgaande van deze stellingen, in uw leven altijd weer zeggen: Niets is belangrijker dan de toestand, die ik op dit ogenblik bereik t.o.v. mijn ware Ik en de manifestatie daarvan, zover die nu reeds voor mij aanvaardbaar en erkenbaar is.

Verder mag u ook stellen: Daar alles buiten mij klaarblijkelijk relatief is en alles, wat pijn en smart is, in of buiten mij, een aanduiding schijnt te zijn van een door de Goddelijke, of schepende Kracht, gewilde wijziging, kan ik in mijzelf alle krachten ontleen die ik begeer, door harmonisch te zijn met mijzelf, ongeacht de wereld rond mij. Zover mijn eigen bewustzijn en kennen reikt, zal deze harmonie vanuit mijzelf kunnen worden overgedragen op alles, wat zich rond mij bevindt, of deel is van mijn voertuig. Het is niet voldoende te zeggen: Ik leef en moet mijn plaats kennen te midden van de kosmos..... Zo men een tempel wil bouwen en een gewelf construeert, is het niet voldoende, dat de stenen in het gewelf op hun plaats aanwezig zijn. Zij moeten op deze plaats worden vastgehecht, hetzij door een zeer zuiver aaneensluiten, een vorm van harmonie, hetzij door een verbindmiddel, dat de plaats van een te zuivere aanpassing, een te grote harmonie, in kan nemen, bv. specie.

Waar een zuivere harmonie met andere mensen vanuit het standpunt van een in de stof levende geest, of in de vormgevende sferen levende geest praktisch onbereikbaar is, zullen wij moeten trachten de specie te vinden, die ons de noodzakelijke binding kan geven. Dankzij een dergelijk hulpmiddel kunnen wij, indien wij de kosmos tempel noemen, ons dus op de juiste plaats binnen de kosmos bevinden, vooraleer de volkomen harmonie bereikt wordt. Deze specie kan voor bijna alle denkend wezen worden omschreven als: een vanuit jezelf openbaren van het hoogste beleven in jezelf door middel van alle krachten, die je vanuit de kosmos op juiste wijze in contact kunnen brengen met allen, die rond je zijn.

Bedenk, dat de juiste waarde nimmer in stoffelijke termen te definiëren is. Zij is eerder het overdragen van een deel van de Goddelijke vonk.

Om duidelijk te zeggen, wat ik meen, kan ik misschien nog beter wederom een voorbeeld uit uw tijd gebruiken: geestelijk moet hetzelfde geschieden als twee sterk magnetisch geladen delen die ondanks de tegengestelde waarde van hun lading zich onverbrekkelijk aaneen kunnen hechten zodra zij elkaar benaderen en een onscheidbaar geheel kunnen vormen. Zodra wij oordelen over anderen, zal het tussen hen en ons bestaande verschil ons afstoten. Zodra wij maatstaven aanleggen aan de wereld en aan anderen vanuit onszelf, zal een dergelijke binding onmogelijk worden. Wij mogen vanuit onszelf nimmer oordelen. Wij dienen de kracht, die in ons is, zo sterk mogelijk te uiten. Méér, waar deze kracht een antwoord vindt, ontstaat een kosmische harmonie en relatie, die verder onverbrekkelijk is in kosmisch opzicht en tevens de verhoudingen en relaties van het Ik t.o.v. het volmaakt kosmisch geheel verder definieert.

Alle uitingen van dit harmonisch bereiken zullen allereerst op geestelijk terrein liggen. Het is niet onmogelijk, dat dergelijke contacten zich op meer stoffelijke basis eveneens manifesteren. Wij kunnen dan onder meer te maken hebben met sterke gedachtenoverdracht, het aan anderen overdragen van genezende krachten, het spreken van de juiste profetieën t.o.v. bepaalde personen, zonder dat deze gave algemeen bruikbaar blijkt. Een deel van hetgeen op aarde para-normaal wordt genoemd, staat in directe verbinding met deze harmonie. Ook hier geldt: "Gij moogt u nimmer daarbij richten op de ander. Gij moet u richten op de God, Die in u leeft". Zodra men zich, ongeacht met welke manifestatie op geestelijk/stoffelijk terrein geheel op de ander gaat richten, verzwakt het contact met het Goddelijke. Daardoor ontstaat dan een foutieve interpretatie binnen het Ik. Soms drukt zich dit ook in het contact zelf uit door het mislukken van de poging tot genezen, het spreken van onware profetieën, verwarringen in vermeende kosmische of telepathische contacten. Dan ontstaat weer onvrede, smart en pijn.

Elke mens kan vanuit zichzelf - mits hij de innerlijke weg gaat in een voortdurend zoeken naar weten omtrent het eigen Ik - vooral wel door de erkenning van de Goddelijke werkingen in dat Ik, de gedeelten van de kosmische werkelijkheid leren kennen, die voor hem op dat ogenblik van het hoogste belang zijn. Dit deel kan volledig zuiver en helder binnen het wezen worden gefixeerd, zodat de eenmaal verworven kennis later ook bruikbaar blijft. Aan de hand van dit beleven is het mogelijk vele foutieve instellingen van het Ik te veranderen, terwijl het eveneens mogelijk is de eigen instelling op een deel van de voor ons zo belangrijke werkelijkheid in stand te houden en bij voortduring nieuwe krachten en mogelijkheden daaruit te putten.

Het in dit betoog gestelde kan - ofschoon zelden - door de mens in de stof bereikt worden. Het berust niet op het erkennen van een kosmische waarheid als geheel, maar eerder op een klein, maar sterk Gods erkennen in het eigen Ik, van waaruit op de omschreven wijze de werkelijkheid gewonnen wordt. Wie dit eenmaal heeft mogen verwerven, zal, zelfs indien hij als eenvoudig mens verder zal moeten werken, of tot een menselijk zijn zal moeten terugkeren, kunnen zeggen, dat alle pijnen en smart voorgoed gebannen zijn. In dezen is slechts voortdurende vreugde, blijvende vrede en een kracht, die het mogelijk maakt zonder strijd alles tot stand te brengen, wat behoort tot het deel van de kosmische taak, die het Ik is opgelegd.

Ik hoop dat u het voorgaande eens zult willen overdenken en de kracht hierin zult vinden om smart, pijn en dergelijke te beheersen door het steeds sterker uitdrukken van de innerlijke werkelijkheid.

Goedenavond, vrienden.